

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

26 de Damno infecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

- 4. ¶ Eo tamen obseruato, vt interdicitum hoc quod vi aut clam, locum non habeat, nisi pro opere quod fit in solo, l. si alius fecit, l. 7. §. notauimus. Et l. nam origo. l. 8. Et l. si. quod vi aut clam. vel in opere quod in solo est, l. nam et framos. 9. Et seq. eod. vt si arbores ex solo succendantur, l. denique, 13. eod. tit. pro quibus & vile hoc interdicitum competit. ¶ Datur tamen hoc interdicitum domino, qui prohibuit, & cuius nomine prohibitio facta est, l. interdicitum, 17. Et l. 3. eod. Paul. l. si procurator, l. 17. de oper. nou. nuntiat. lib. 39. P. tit. 1. Et iis quorum interest, l. si qui in puteum. 11. §. si. l. denig. 13. §. si ex sociis. quod vi aut clam. etiam si non possideant. l. competit. 7. eod. Contra eos qui fecerunt, & quorum iussu factum est. l. §. hac verba, Et l. seq. l. si qui in puteum. 11. §. si. titores, l. semper. Et l. 15. §. si in sepulcro. eod. tit. Si tamen colonus nouum opus fecerit, vnde interdicitum detur sine iussu domini, colonus tenebitur, vt patientiam & impensam præstet, pro restituendo opere: domini autem tantum patientiam præstare tenebitur, vel impensam demolitionis. l. denique, 13. §. si. l. nam et si, 14. §. si. eod. l. quumquam, §. idem Iulianus, Et l. si colonus, de aqua plu. arcen. l. 1. §. restituitur. ne quid in loc. publ. l. 3. §. item. de alien. iud. iur. caus. fac. Idem conductore faciente sine iussu domini responsum, l. semper, 15. §. si. cui, quod vi aut clam. datur: & semper contra possessorem operis hoc interdicitum, l. semper. in princ. 15. eod. ¶ Item tamen & in heredes reliquosque successores in id quod ad eos peruenit, intra annum: non enim datur post annum: incipitque annus ex quo id opus factum perfectumve est, aut fieri desinit, licet perfectum non sit, non a tempore quo cepit fieri. l. semper persequi, 35. §. hoc interdicitum. Et l. 1. quod vi aut clam. l. si vitam, 21. eod. l. Ateius. de aqua plu. arcend. 7. ¶ Vnde tamen sequitur effectus, vt opus factum tollatur & restituarur in pristinam formam, l. 1. §. hoc interdicitum. quod vi aut clam. & ranti l. si estimer, quanti interest opus factum non esse. l. semper aduersus, §. in hoc interdicitum. eodem tit. scilicet l. si quando, C. vnde vi. Et si quis propter opus factum, ius aliquod prædii amiserit, id restitui ex hoc interdicitum debet, l. si opus, 20. §. si. quod vi aut clam. & fructus & omnis caula. l. videamus, 38. §. si possessionem. vers. interdicitum. de usur. lib. 22. P. tit. 1.
- 8. ¶ Si tamen precario etiam quis possideat, & opus fecerit in eo iniussu domini, tolli vt illicitum debet & restitui precarium suæ formæ, l. 1. §. hoc interdicitum. l. §. habet, 15. de precar. lib. 43. P. tit. 25. l. quæsitum, §. §. ex hoc interdicitum, eod. alioquin fit condemnatio quanti interest & fructuum. d. l. quæsitum, §. ex hoc interdicitum, l. si precario, 18. comm. præd. P. Sed de precario alibi Deo fauente latius suo loco, dum agemus de contractibus.

De damno infecto. Cap. 26.

Lib. 39. P. tit. 2.

- 1. Damnum infectum quid, Et vnde dictum: Et damnatio vnde.
- 2. Remedium de damno infecto, Et cautio pro quo opere datur.
- 3. Remedium de damno infecto ex aordinarum est, nec datur alia actione competente. Et num possit concurrere.
- 4. Quis utatur hoc remedio, de damno infecto: Et de stipulatione & cautione eius.
- 5. Cautio damni infecti petenda est antequam damnum fiat, Et tamen facta datur, si qui dedit velit ruderem tollere.
- 6. Inquiritur tantum, num præstita cautio ante damnum datum, quis moram fecerit post vocationem in ius, an actor vel reus.
- 7. Iudex interpellari debet, aliter non tenetur de negligentia, Et quid sit postulare a iudice.
- 8. Stipulatio damni infecti quando committatur: Et non porrigi hanc cautionem ad fortuitos casus, Et naturale loci vitium: damnum iniuria aduersarij factum, Et c.
- 9. Que veniunt in stipulationem damni infecti commissam.
- 10. Contra non cauentem vel non defendentem in damno infecto, sit missio in possessionem. Missio in possessionem ob hanc causam, quomodo fiat in rem minantem damnum. Missio in possessionem facta domino ad ius eiciendus est inde, Et c.
- 11. Denuntiatio missionem precedere debet, vt cautio detur, Et c. Denuntiatio quomodo Et quibus faciendâ, Et c.
- 12. Missio in possessionem duplex ex primo Et secundo decreto. Missio ex primo Et secundo decreto qua, Et c.
- 13. Missio in possessionem rei seruanda causa, alijs negotijs communis, nec vere possessionem dat.
- 14. Missio in possessionem ex Carboniano edicto, dat possessionem.
- 15. Missio in possessionem ex 2. decreto fit post annum, Et datur ius domini.

16 Dominus rerum ruinosarum dando res, liberatur ab omni damno dando Et dato.

Damnum tamen infectum est damnum nondum factum, sed tamen quod futurum veremur. l. 2. de damn. infect. P. Damnum porro & damnatio, secundum Paulum ab ademptione, & quasi diminutione patrimonii: dictum est. l. 3. eodem titu. Paulus lib. 5. recept. sent. tit. 10. Damnum, inquit Varro, lib. 4. d. ling. Latin. a demissione, cum minus re factum, quam quanti constat. Quando itaque ex opere facto a vicino, vicinus damnum imminere sibi præuidet, prospicit sibi agendo ius non esse vicino ita opus habere: veluti si paries communis opere facto a te, in ædes meas se inclinauerit, poterit tecum agere, ius tibi non esse ita parietem illum habere, Pompon. in l. si cum meus. 14. §. si. si. seruit. vindic. vel si ventrem faciat, Alphe. in l. si quando, 17. eod. tit. si seruit. vind. ¶ Accedit tamen remedium prætorium, quod propter necessitatis celeritatem commissum est magistratibus municipalibus, de damno infecto, l. 1. de damn. infect. quod pertinet ad actionem & possessionem: cetera namque sibi referunt. l. 4. in princ. Et si intra. verb. duas ergo. eod. Cautio damnum fiat, hoc editum, inquit Vlpianus, l. prætor ait. §. hoc editum. de damn. infect. l. supra inter, 11. §. officium. de aqua plu. arcend. lib. 39. P. tit. 3. prospicit damnum nondum factum, cum ceteræ actiones ad damna que contigerint, sarcinenda pertineant, vt in legis Aquilæ actione Et alijs, de damno vere facto nihil hoc edito cauetur. Simile in hoc remedio de aqua plauia arcenda: quod tamen differt: quia illud damnum non factum, sed futurum speciale ratione pluuiæ respicit, l. Ateius, 6. §. in hoc edito, de aqua plu. arcen. hoc autem, et ædium vitio, sine operis, quod vel in ædibus vel in loco urbano aut rustico publico aut priuato fiat, damni aliquid futurum sit, curat prætor, vt timenti damnum ex operis vitio, non loci, canetur, Caius in l. corum, 19. §. si. de damn. infect. l. fluminum, 24. eod. publico videlicet, quando in eo loco, ob priuatum commodum & priuata auctoritate quid sit: nam sine damno vicinorum, qui agunt, ficere debent, d. l. fluminum, Et l. qui vias, l. 31. de dam. infect. fecus, si publice reficiantur res. l. si finis, 15. §. sine, Et §. si publicus, Et l. fluminum. de damn. infect.

¶ Remedium tamen hoc extraordinarium est, ideo non datur nisi deficiente alia actione, l. si adibus, 32. §. si. de damn. infect. vt si conductor turo in domo cõducta habitare non possit, ob damnum minarum, cum ex conducto experiri possit, hæc non datur. l. qui bona fide, 13. de illo, de damn. infect. l. iugulino, Et l. eod. l. habitatoris, §. si. loca. in P. Concurrere tamen cum diuersis alijs remedijs ad diuersa tamen tendentibus, hoc remedium potest, veluti cum operis nouitiam facta nuntiatione, & cum interdicitum, quod vi aut clam. l. qui bona fide, 13. §. si quis opus, de dam. infect. P.

¶ Porro tamen quis possit hoc auxilio vti, definita non potest dari 4 alia regula, quam id omnino subici prætoris arbitrio, & omnes audiri qui sibi cauere damni infecti postulant: & ad stipulationem admittitur quilibet, si prius iurauerit de calumnia, & sacramento præstito non inquiritur, an eius qui petit, interest vel non. d. l. qui bona fide, §. qui damni infecti. Competit tamen damni infecti stipulatio maxime iis quorum interest damnum non dari, non tantum ei, cuius in bonis res est, sed etiam ei cuius periculo res est. Paul. l. damni infecti, 18. de dam. inf. Domino fructuario, superficario, l. §. si. Et d. l. qui bona fide, Et superficario, de dam. inf. l. inter quos, 39. §. dam. infect. eod. Et pro auertendo stillicidio, seu pro proiecto, vnde damnum veremur nobis contingere, si quid ex foramine vnde aqua mittitur per parietem nociturus sit. l. eorum, 19. §. si. de dam. infect. l. si quid igitur, 28. de seruit. verb. præd. At contra dominum recuta vitiosarum, & si dominium in controversia sit, contra possessionem cautio faciendâ dirigitur. l. inter quos, 39. §. si dominus. de dam. infect. Et cum medio vitio rerum vitiosarum: quia fieri potest vt ædes ruinosæ in vicinas incidentes mihi noceant. l. qui bona fide, 13. §. cum inter. eod. tit. in hac vel promittendum, cum in suo opus sit, vel cauendum seu fatidandum, si in alieno. Sic prætor enim ait in hoc edito, l. prætor ait, 7. de dam. infect. l. damni infecti, 30. §. vtrum. eod. l. 1. §. item ex causa. de precar. stipulat. damni infecti suo nomine promitti, alieno satisdari iubebo ei qui iurauerit, non calumnia causa id se postulare: eumve cuius nomine ager. postulat: in eum diem, quem causa cognita statuero. Si controversia sit, dominus sit necne qui cauebit, sub exceptione, satisdare iubebo, facit Et l. qui vias, l. 31. §. si. de dam. infect. Exceptio, vt eligat actor quomodo velit sibi cauere, an tanquam a domino, an tanquam a non domino: nec enim vtrunque postulans auditur, l. si proprietarius, 22. §. si. de damn. infect. quia electio in iuribus ad eundem finem

concurrentibus fieri debet ab eo cui competunt. *l. fin. C. de codicill. l. quod in heredem. §. eligere, de tributor. l. 3. ut legat. nomi. cauea. P.* Si alieno nomine quis stipuletur, ita concipi debet stipulatio, ut quod damnatum domino datum sit comprehendatur: cauere autem debet is qui stipulabitur dominum ratum habiturum. Exceptioque procuratoria stipulationi inferenda est, *inter quos. 39. §. alieno, de damn. infect.* sicut in stipulatione legatorum, *l. Pomponius, §. si stipuletur, de procur. l. 1. §. sed & procuratoribus, ut legat. nomi. cauea.* adiciturque in hac stipulatione, & heredum nomen vel successorum, eorumque ad quos res pertinet. *l. fluminum, 24. §. adicitur, de damn. infect.* Debet item adici dies certa stipulationi, infra quam si damnatum datum sit, emendetur, veluti in incramentum vel duos, vel plures, sicuti iudici videbitur, qui diem definitur habita ratione operis, quod ruinam minatur: num sit antiquum, quod breui sit casurum, vel alterius generis. Non enim in infinitum debet produci stipulatio, ut perpetuo qui cauit teneatur. *l. qui bona fide, 13. §. fin. & l. seq. de damn. infect.* Quod si stipulatio facta fuerit sine die, valebit quidem si expressa voluntate contrahentium fiat: ut si cautum, teneri promissorem quando cumque domus ceciderit: at si per errorem sine die concepta est, valebit tantum stipulatio intra eam diem, qua solitum est cauere, & desideratur a praetore ut liberetur. Verumtamen si finita die opus non ceciderit, iterum ex arbitrio praetoris erit cauendum, *superiora probat Vlpian. in l. si finita, 15. de damn. infect.* quia praetoria stipulatione repeti possunt. *l. praetoria stipulatione, de praetor. §. stipulatio, l. veluti §. hoc vox, de eund.* Diligenter tamen porro quis debet sum manus exequi in postulanda cautione & stipulatione, ob ruinam propinquam & damnatum imminens: alioquin enim, si antequam cautio postulata sit, vicini aedes vel aliud opus damnatum deciderit, certe nulla actio contra dominum est: si ruderata noluerit ex vicini aerea vel aedibus, quia non cogitur, tollere, & habeat pro derelicto, *Leuenit. 6. de damn. infect.* alioquin enim si vellet tollere, non prius licet, nisi de damno dato & futuro caueat. *l. praetor ait, 7. §. fin. eod. tit.* Verum tamen hic animadvertendum est, quia ratione interpositio cautionis & stipulationis fuit intermissa post imperatum interdictum, seu vacationem in ius factam: an per negligentiam ipsius actoris, & tunc vera sunt, quae dicta proxime: an vero propter aliquid legitimum impedimentum sibi prospicere cito non potuit, veluti, quia abfens necessario ob negotia reipublicae, vel alia legitima causa: nam interdictum ei, in cuius aedes ruderata deciderint, datur per quod vicinus cogetur, vel tollere ruderata, aut totas aedes pro derelicto habere, & de praeterito damno cauere. *d. l. praetor ait, §. fin. in l. 1. l. quod forte, §. l. hoc amplius, 9. de damn. infe. gl. in d. euenit, eod. tit.* Sed Africanus tradit, *l. cum postulassem, 44. eod. tit. cum postulassem, ut mihi damni infecti promitteres, noluisse: & priusquam praetor adiretur, aedes inae corruerunt, & damnatum mihi dederunt, Pedium dixisse praetorem vbi non statueret debuisse, quod mea culpa damnatum sum passus: quia tardius experiri cepimus. At si praetor ut promitteres decreuisset, & tunc non repromittente, me ire in possessionem iussisset, & priusquam eo uenissem, corruerunt, perinde omnia seruanda esse, atque si posteaquam in possessionem uenissem, damnatum datum esset. Si autem post decretum eundi in possessionem, qui iustus erat iure, neglexerit, & interim corruerint, diuersum statuitur. *l. si finita, §. si quis metus, l. praetor ait, §. fin. & l. seq. & l. si finita, §. illud, & §. eleganter, & §. si ruerint, de damn. infect.* Quod si, dum praetor aditus de danda stipulatione deliberat, damnatum contigerit, missio quidem cessabit: praetor tamen decernere debet, quicquid damni contigerit, ut de eo quoque caueatur, aut si putat quod utiliter actionem daturum sit, decernat. *d. l. si finita, 15. §. eleganter.* Ceterum si cautionem sibi delegatam magistratus municipalis non curauerit, & interim damnatum datum sit, in eum iudicium datur, quod non ad quantitatem refertur, sed ad id quod interest, & ad utilitatem venit, non ad poenam. *l. dies cautioni, 4. in eum, de damn. infect.* Si scilicet, si postulatum fuerit remedium, nam qui non postulauit, experiri non potest: atque hic postulare proprie dicitur, pro tribunali petere, non alibi. *d. l. dies cautioni, §. hoc autem in iudicium, 1. §. magistratus, de magistr. conueniend. l. stipulatio, §. habet, de oper. nou. nuntiat. in P.* Committitur tamen stipulatio adueniente damno, vel si pro damno euitando quid faciendum sit, si vitio operis fiat. Non enim porrigitur stipulatio ad ruinam vel damnatum, quod vitio naturalis soli contingit, vel iniuria aduersarii factum, vel quod casu fortuito, cui prospici non potuit, accidit. *l. fluminum, 24. §. vitium, de damn. infect.* Parcitur quippe vitio naturali. *l. 1. §. hoc cautio, & §. idem autem, si aqua, &**

§. item sciendum, de aqua plu. arcend. Et fortuita, ut terramotibus vis fluminis, & similia in potestate & prudentia hominis non sunt. *l. in rebus, commod. in P. l. 1. C. eod. l. quae fortuito, de pignor. action. C. l. 2. §. si eo tempore, de administr. rer. ad ciuita. pertinen. in P.* In aliis autem casibus, quibus sibi quis facile prospicere potest, locum habet. *l. qui bona fide, §. cum inter, & l. fluminum, 24. §. seruus quoque, de damn. infect.* Si etiam de damno infecto quis sibi cauerit in pariete communi ob vitium onus a socio impositum, recte agit: at si paries aequaliter utriusque oneribus pressus dedit, utique sibi imputabit. *l. ex damni, 40. §. i. eod. tit.* Quando tamen commissa est stipulatio de damno infecto, veniunt in eam, quanti ea res erit, & impense quas fecit qui est stipulatus, ne opus sibi noceret in fulciedo, & ob emigrationem metu ruinae, si hospitium alibi sit conducendum. *l. in hanc, 28. & l. seq. de damn. infect.* Sed tamen in aestimando notio pariete communi, ratio haberi debet eius impense, quae modum probabilem non excedit in veteri eius cultu, non qui exgrauer. *l. inter quos, 39. §. fin. in parietis, §. fin. & l. seq. & l. in resuscitando, de damn. infect. in P.* Nec ex damni infecti stipulatione oportet infinitam vel immoderatam aestimationem fieri, ut puta ob tectoria vel picturas: quia honestus modus seruandus est, non immoderata cuiusque luxuria subsequenda. *Ulpian. in l. ex damni infecti, 40. de damn. infect. l. qui damni, §. fin. de seruit. verb.* Et tamen haec quae dicta sunt, locum habent, quando damni infecti nomine cautum est: At quando non cauetur intra diem a praetore constituendum in possessionem rei eius, cuius de damno timetur, ob rem non defensam actor mittendus est. *l. 4. §. si intra diem, de damn. infect. l. praetor ait, 7. §. de eo opere, ver. cum cui, & l. hoc amplius, 9. ver. integra, eod. tit. l. 1. quibus ex causis possit. lib. 4. 2. P. tit. 4. etiam contra pupillum indefensum, *l. si finita, 15. §. si pupillus, de damn. infect.* Item ait praetor, §. hoc autem, quib. ex causis maior. P. l. hoc autem, quib. ex causis in possess. eat. & in eum qui neque cauerit, neque in possessione esse, neque possidere passus sit, iudicium datur praetor, ut ratum praestet, quantum praestare eum oporteret, si de ea re ex decreto eius praetoris, vel eius cuius de ea re iurisdictionis fuit quae in ea re est, cautum fuisset. *d. l. praetor ait, §. de eod. ver. fin. eum.* Si aedes sint ruinosae in parte, pro qua noluit cauere dominus, missio fit in totas aedes: si tamen amplius aedes sunt, & in plures partes diuise, in eam tantum quae ruinosae est fiet missio. *l. si finita, 15. §. ex hoc edito, & l. de damn. infect. vbi autem quis possidere iustus est, dominus deiiciendus erit a possessione. *d. l. si finita, §. vbi autem, & l. 4. §. si forte, eod. l. qui vniuersus, §. item cum praetor, de acquir. possess. l. non alienum, de interrogat. act. c. si §. si ut sit non comest.***

Obseruare tamen expedit ante hanc missionem exigi de iurisdictionem factam ei, qui cauere debet ut caueat, vel ei ipsi, vel ad domum ipsius, vel vbi habitat: et si habitatio non habeat, ad ipsum praedium erit denuntiandum, vel procuratori eius, vel ioculis. *l. 4. §. praetor ait, de damn. infect.* Et si res hereditaria ruinosae sit, nec illa adita, & non inhabitentur aedes, tutius erit libellum ad ipsas aedes proponere. *d. l. 4. §. totum.* Missio tamen in possessionem in hoc interdicto duplex est, ex 1. decreto. Prior ex 1. decreto est, quando ob contumaciam rei qui non cauet iustus, actor mittitur in possessionem eius rei, quae ruina minatur, custodiae causa, ut ea pignori iure detineatur, donec reus veniat responsurus. *l. 4. §. si intra diem, de damn. infe. missioque fit, etiam si post decretum missionis aedes ruinosae corruerint ante missionem. *d. l. si finita, §. si ruerunt.** Et possidere quoque intelligitur ante ruinam, si metu ruinae, ne ea opprimatur, missus in possessionem ecesserit ab illis. *d. l. si finita, §. si quis metu.* Hoc tamen remedium missionis huius rei seruandae causa, commune in omnibus actionibus in re, ut ratio affectus, eorumque hoc modo veniat. Et si veniat intra annum, non postea, nec prius audiatur, quae de impensis & reliquis cauerit vel soluerit, &c. *c. si §. si ut sit non comest.* §. qui iurat, de bo. aut. ind. possid. in amb. l. c. pponas, 9. de bo. aut. ind. possid. Neque haec missio in possessionem ex 1. decreto transfert dominum in possidente. *l. in possessione, eod. l. si finita, §. Iulian. scribit, de damn. infe.* Praefertur tamen qui ex hac causa mittitur a creditoribus, qui pignus in ea re habet, si non sitis det de damno infecto. *l. p. in l. qd. de creditore. l. 1. & Paul. in l. qui, 12. de da. infe.* Quamquam ita missus est in possessionem, non vere possessionem videatur habere, sed potius relictus custodiae. *Pomp. in l. c. legat. 12. quib. ex causis in possess. eat. P. d. 3. §. fin. de acq. poss. P. l. si quis aut, §. de Pomp. eo. l. is cui, in prin. ut in poss. leg. a. in P. l. si duo creditores, uti poss. P. l. §. si quis, quor. leg. a. P. §. Hoc tamen speciale habet missio ex Carbon. ed. et. l. 3. §. missio de Carb. ed. et. Ceterum post annum cotumax in cauedo, ei sine possessione vere priuatur. *d. c. si §. si ut sit non comest. c. coingis, de dolo & contum.* Et iubet praetor dominum*

dominium de possessione decedere, & possidere actorem. l. 4. §. si forte, & l. 5. de damn. infecti. Daturque ius domini ex secundo decreto, ut nequaquam postmodum locis sit oblationi cautionis, l. si finita, §. postea autem, §. l. 7. §. 1. de dam. infe. ca. 1. de eo qui mittit in possessionem rei seruata. Nec statim ubi praetor mittit in possessionem, etiam possidere iubet, sed tum demum cum iusta causa videbitur. Et ideo interuallum debet aliquod praecedere a prima missione, quod aut pro derelicto aedes longo silentio dominus videatur habuisse: aut misso aduersario in possessionem & aliquandiu morato nemo caueat, d. l. si finita, §. non autem statim, de dam. infecti. P. ¶ Ita pro omni damno accepto, qui passus est damnum, vel qui pati potest ex ruinoso opere, nihil aliud consequitur non cauente aduersario, quam opus ipsum ruinosum: quo dato dominus liberatur, non fecus ac dominus dans animal pro noxa, ad amplius non tenetur, l. praetor ait, §. hoc editum, de dam. infecti.

De operis noui nuntiatione. Cap. 27.

Lib. 39. Tit. 1. Lib. 3. Decret. tit. 32.

- 1 Operis noui nuntiationis quid, & quae ante opus factum locum habeat.
- 2 Operis noui nuntiationis rationes.
- 3 Nouum opus quid sit, quidve reficere ab eo distet. Reficere quid, &c.
- 4 Nuntiationis quid.
- 5 Nuntiationis noui operis pertinet ad aedificationem solum, & ad res quae soli sunt.
- 6 Operis noui nuntiationis causa triplex, naturalis, publica, impositiua, & de singulis.
- 7 Fines operis nuntiationis, ut liceat quod in nostro licet, & quomodo operamur.
- 8 In suo aedificanti non potest nuntiarum opus nouum, nisi certis de causis.
- 9 Pro opere in loco publico factum, nuntiationis noui operis a quolibet etiam alienigena fit.
- 10 Qui nuntiare possunt opus nouum.
- 11 Nuntiationis formula, in damno infecto.
- 12 Habet locum nuntiationis pro rebus ecclesiasticis.
- 13 Operis noui nuntiationis remedium tantum locum habet ut ex iurisdictione deficientis remedio prohibitorio.
- 14 Non fit nuntiationis noui operis in rusticis operibus.
- 15 Nuntiationis noui operis fit vel totius, vel partis, quomodo.
- 16 Nuntiationis fit in re praesenti, & omnibus diebus.

Aliud remedium, si iuris publici aut nostri conseruandi causa, aut damni depellendi gratia inuentum est, operis noui nuntiationis, l. §. nuntiationis, §. 2. de op. nou. nuntia. Quod antequam opus fiat, locum habet & interdicit, ne fiat, summa cum utilitate, quia melius est in tempore ante factum occurrere, quam post laesionem, ad restitutionem & auxilium proclamare, l. §. in quibus causis, in integr. restitut. non est necessaria, l. 1. quando lice. unicuique sine iud. se vend. C. quando videlicet ius est prohibendi ne se inuito aliquid fiat, l. 1. de rem. lib. 43. P. tit. 24. ¶ Hoc remedium praetor facile interponit, & pollicetur, ne vicini inter se de opere pertinaciter contentendes ad arma prorumpant, quos boni iudicis est sua iurisdictione ab armis compescere, l. aquisitum, de usufructu, in P. lib. 7. tit. 1. Neve vicinus resistendo, sibi arma permitteat, & uisionem, ob quam tamen compescendam iudiciorum vigor in medio positus est, cauens ne quisque eam sibi permittat, l. nullus, de iudicis, C. Et proinde statutum, ut siue iure, siue iniuria opus nouum nuntiatum esset, opus intermitteretur, l. de oper. nou. nuntia. propter auctoritatem praetoris, ut postea latius dicitur Deo fauente. Hinc & illud bonum sequitur, ne potentia aduersarii manu & re ipsa ius prohibentis opprimat vel laedat. Quomodo non id accidat in aliis iuris articulis prospectum inuenimus, l. illicitas, in princip. & §. ne potentiores, de officio praesidis. Utile itaque, inquit Ioannes Petrus Ferratenfis, in forma libelli de aetio noui oper. hoc interdictum maxime in ciuitatibus, ubi diuites uani aedificia magna & splendida, non habitant ratione iuris vicinorum amoluntur, uanissima & inani gloria tumidi, ita futuri & solidi, ut patenti hic perpetuo sibi esse mandandum. Neque aedificia ista solent perfici, nisi per homines elatos & superbos, quos uocat Augustus animosos, l. 2. de praed. & alia reb. nauticular. lib. 11. C. tit. 2.

¶ Nouum si opus hic primum considerandum est non factum, uidelicet imperfectum: nam pro eo quod factum est, ad interdictum quod vi aut clam recurritur, l. 1. §. hoc autem editum, de oper. nou. nunt. in P. Nec immorandum est in dictione opus, quae perfectam rem vel plerumque demonstrare videtur, ut notat Paulus, in l. rei appellatio, §. 1. de uerbor. signif. Nam & opus recte de perfecto & de imperfecto seu cepto dici potest, l. qui infecta, §. 3. §. qui

adem, loca. lib. 19. P. tit. 2. Nouum porro opus dicitur quod antea non fuit, ut ecclesiastes tradit, cap. 1. Quid est, inquit, quod futurum est? Id quod fuit: nihil sub sole nouum. Nouum itaque non facit, qui detegit quod uetus est, l. adeo, §. cum quis, de acqui. rer. do. min. P. Et qui excutit spicas, non facit nouam speciem, sed eam quae est detegit: aliudque reficere est, aliud facere, l. 3. §. reficere, de uin. act. prima. Nouumque opus facere uidetur, qui uel aedificando nuper, uel detrahendo, pristinam faciem immutat, l. 1. §. opus nouum, de oper. nou. nunt. P. l. stipulatio, 21. §. opus, eod. secus si reficiat, uel ea in eum uinum uel alterum addat uel subtrahat, & ideo tunc hoc remedium non datur, l. 1. §. si quis aedificium, & d. l. stipulatio, §. opus, de oper. nou. nuntia. l. usufructuarium, §. de usufr. Quia reficere iter secundum Ulpian. l. 3. §. pen. de iur. act. prima, lib. 43. P. tit. 18. est, ad pristinam formam, actum & iter reducere, id est, ne quis dilatat, aut producat, aut deprimat, aut exaggeret. Et ut alii aiunt, nec liceat ampliare, aut uile detrahere, l. habemus, §. §. fin. & l. quamuis, de usufructu, lib. 7. P. tit. 1. Et in summa, uerbo reficiendi continetur apud Ulpian. corruptum restituar, egerere, subtrahere, facere, aedificare, aduhere, & adportare ea, quae ad eam rem necessaria sunt, l. 1. §. deinde, de uin. lib. 43. P. tit. 20. Item aperire purgandi causa, & purgare, dummodo sub specie refectiois, neque altiore, neque longiore, neque latiore, neque humiliorum faciat, l. 1. de uia public. lib. 43. P. tit. 10.

¶ Nuntiationis, si quod ad nomen pertinet, nihil aliud est, quam relatio uel delatio rei alicuius, uel monitio, quae & de criminibus, & aliis fieri potest, c. 2. & 3. & c. super his, de accus. l. 1. §. 1. de procur. l. qui foueas uisorum, 28. ad l. Aquil. P. Quocirca ratione adiecti restringitur, ut nunc nuntiationis nihil aliud erit, quam monitio, quod opus nouum fiat, & prohibitio ne opus nouum aedificetur, ex gl. in l. si procurator, 17. de op. nou. nunt. Denuntiare idem est, quod prohibere, l. 1. §. nuntiationis, eod. prohibitio autem hic ad opus nouum restringenda. Nam non omnis prohibitio opus nouum respicit, nam alia prohibent leges, l. 2. & l. contra legem, de leg. alia iudicia, l. cum praetor, de iudic. l. quos prohibet, de postul. P. quae hic non pertinent. Quod porro nouum distinguit a damno infecto, & ab interdicto quod vi aut clam, l. si alius, §. not. uimus, quod vi aut clam, P. ut suis locis ante diximus. Et aedificandi nomen distinguit naturam negotii, quo de agimus. ¶ Nam hoc editum omnia opera non complectitur, sed ea solum quae solo coniuncta sunt, quorum aedificatio uel demolitio uidetur opus nouum continere, idcirco placuit, si quis mellem faciat ab bore me succidat, uineam putei, quanquam opus faciat tamen ad hoc editum non pertinere: quia ad ea opera, quae in solo sunt, pertinet, l. 1. §. hoc autem editum, de op. nou. nunt. ex aedificatione imperfecta. ¶ Operis si noui nuntiationis triplex est causa, naturalis, publica, impositiua. Naturalis, cum in nostras aedes quid immittitur, uel in nostro aedificatur: Publica, quoties leges uel senatus consulta, constitutionesque principum, per noui operis nuntiationem tuerentur Impositiua, si quis posteaquam seruitutem aedibus suis imposuit, contra seruitutem fecit, l. de pupillo, §. 5. Sextus Pedius, de op. nou. nunt. Hoc auxilio itaque prohibemus, ne quis in nostro aedificet, uel in nostras aedes immittat, d. l. de pupillo, §. sed est in aed. & l. quemadmodum, 39. §. 1. ad l. Aquil. lib. 9. tit. 1. est in nostro aedificatum sit, possimus propria auctoritate tollere & demoliri, d. l. quemad. Ut mihi licet sine metu calumniae, signa meis rebus impressa sine auctoritate iudicis tollere & confringere, l. si. ut nemo liceat sine iud. auctoritate sig. reb. impo. C. lib. 2. tit. 17. & l. si. ut nemo priua. tit. praed. suis §. C. lib. 2. C. tit. 16. Ut & in solo meo aedificata, iure meo arrogo, l. redemptores, de rei uindi. in P. §. ex diuerso, de rer. diu. l. si is contra, de aedific. priua. l. 2. C. de seruit. & de molior, cum re mea abuti mihi liceat, l. sed est lege, §. consuluit, de peti. hered. in P. l. domum suam, de regu. iur. ¶ Et si quis me prohibere uelit, iniuriarum agere possum in eum qui non sinat libere mea re uti, l. iniuriarum, 13. §. pen. de iniur. in P. lib. 47. tit. 10. haec tamen non licet ciuili temperamento, nisi monitione vicino facta prius, l. quidam Iberus, de seruit. rust. praed. Ideo & si quid fiat in pariete, communive alio loco, ad nuntiationem rectus confugiendum est, nec factum propria auctoritate licet tollere uel incidere, d. l. quemadmodum, ad l. Aquil. & l. sed est, de ser. urb. cum quis suo iure uti praesumatur, nisi contrarium appareat, l. merito, pro soc. P. Et omnia iure licere praesumuntur, nisi probetur non licere, d. l. nec non, §. quod eis, ex quib. caus. maior. in P. atque vnus ex locis prohibere quidem potest, ne alius aedificet, uerum destruere aedificatum non potest, l. an vnus ex sociis, si seruitu. uind. in P. ¶ At si quis in suo aedificet, iure communi interpellari non potest hoc edito nuntiationis noui operis, nisi contra leges

